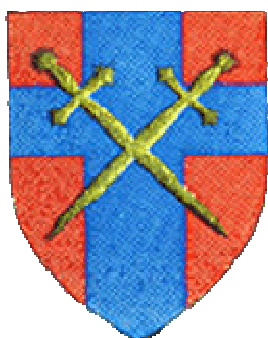

Britse en Canadese Scoutingburen

De Britten

Als we denken aan Britse en Canadese Scouts gaan de gedachten natuurlijk in de eerste plaats uit naar het westen, naar de Britse Eilanden en het grote Canada. Maar ook ten oosten van ons bevinden/bevonden zich Britse en Canadese groepen, nl in West-Duitsland.

Britten en Canadezen in Nederland.

Van mei 1940 tot mei 1945 was ons land bezet gebied. Bevrijd werd ons land door de 21st Army Group. Dit wilde niet zeggen dat er 21 van deze legermachten bestonden. Het getal was een samenstelling van het 2nd British Army en het 1st Canadian Army, die na hun landing op de Normandische stranden op D-day (6 juni 1944) door Noordwest Frankrijk en België naar het noorden trokken. Het Canadese leger werd gesteund door de in Engeland gevormde Tsjechische Brigade, de Belgische Brigade Piron, De Nederlandse Brigade Prinses Irene en het Vrije Poolse leger. De Bevrijding van ons land begon op 17 september 1944 met de operatie Market Garden. Het

Tweede Britse leger had een bruggenhoofd ten noorden van het Belgische stadje Lommel en trok van daaruit over de Belgisch-Nederlandse grens via Valkenswaard, Eindhoven, Uden en Grave naar Nijmegen met als voorlopig einddoel Arnhem. Bij de bruggen over de vele kanalen en beken werden Amerikaanse parachutisten uitgeworpen en zo ook ten zuiden van Nijmegen, bij Groesbeek terwijl ten Westen van Arnhem Britse parachutisten landden. Hun taak was het de bruggen onbeschadigd in handen te krijgen en deze vast te houden tot het landleger zou arriveren. Jammer genoeg mislukte deze operatie omdat onderweg meer Duitse tegenstand werd ondervonden dan verwacht en zo kwam men te laat om de Arnhemse bruggen in te nemen. Tegelijkertijd trok het Eerste Canadese leger langs de Belgische kust naar het noorden, naar Zeeuws-Vlaanderen. Door de zeer strenge winter 1944/1945 kwam het front tot stilstand al waren delen van Noord-Brabant, Limburg en Zeeland dan wel bevrijd. Pas in maart/april 1945 werd het oosten en noorden van het land bevrijd door de Canadezen en de Polen. Maar in het westen capituleerden de meer dan 100.000 man sterke Duitse troepen pas op 5-8 mei 1945 en kwam er toen voor de huidige Randstad snel een einde aan de Hongerwinter.

Toen de Tweede Wereldoorlog met de algemene Duitse overgave eindigde werd het Britse 2^e leger als bezettingsmacht gelegerd in de Britse Zone van Duitsland, die grensde aan Nederland en België. Het Eerste Canadese leger dat zich in Nederland bevond, begon via de Nederlandse havens met de demobilisatie. De meeste manschappen hadden in 1939 Canada verlaten en konden eindelijk weer naar huis.

Wat overbleef verliet Nederland in november 1945 en ging ook naar Duitsland waar het een deel van de Britse zone overnam, zij het maar voor korte tijd.

BAOR - British Army of the Rhine.

Ingang HQ. Dülkener Strasse (L3)hoekQueen's Avenue

Op 25 augustus 1945 veranderde het 2^e Britse leger van naam en werd het British Army of the Rhine: BAOR. Tussen Mönchengladbach en de Nederlands-Duitse grens ten oosten van Roermond, bij het Duitse Rheindahlen werd het BAOR Headquarters gebouwd. Dat in 1954 in gebruik werd genomen.

In het centrum bevond zich het grote gebouw waarin de hoofdkwartieren waren gevestigd. En ook flatgebouwen waarin kamers voor officieren en burgerpersoneel zoals onderwijzers etc. en hun kantines, in feite restaurants. Ten Westen hiervan de kazernes en werkplaatsen. Aan de oostkant werden laagbouw woningen gebouwd, de zg 'Married Quarters' voor officieren, onderofficieren,

burgerpersoneel en hun gezinnen. Hier bevonden zich ook scholen, bioscopen en een theater. Belastingvrije winkels van de NAAFI, kerken en pubs en in het zuiden sportvelden. De hoofdstraat, die het complex doorsneed van West naar Oost heette de Queen's Avenue. Alle straten hadden Engelse namen maar ook waren er twee die genoemd waren naar de Nederlandse Admiralen De Ruyter en Tromp. Er stonden Engelse telefooncellen en brievenbussen. Het geheel was omringd door prikkeldraad en bezoekers dienden in het bezit te zijn van een "permit" om er binnen te komen. Ze dienden zich te melden bij de officiële ingangen die bewaakt werden door de militaire politie. Eenmaal binnen de hekken hadden die bezoekers dan ineens niet meer de idee in Duitsland te zijn maar in een Brits stadje. De officiële militaire naam was Rheindahlen Headquarters maar door de bewoners en bezoekers werd het ook Elizabethtown genoemd. Toen het openbaar vervoer van de stad Mönchengladbach weer op gang kwam onderhield dit met bussen een dienst tussen het Hauptbahnhof en HQ met op de koersborden – zeer verwarrend – Rheindahlen HQ, Hauptquartier of Elizabethtown.

Hoofdkwartiergebouw in het Centrum

British Scouts in Germany.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog en nog lang daarna bestond er in het Britse rijk dienstplicht. Zo dienden er in de strijdkrachten ook vele Scouts en hun leiders. Voor zover de omstandigheden dit toelieten, zochten die elkaar op en ze vormden Voortrekkerstammen. Dit kwam pas goed van de grond toen er garnizoenen ontstonden in de diverse steden en dorpen in de Britse Bezettingszone. Zo ook in Rheindahlen Headquarters. Er dienden en werkten daar echter ook Belgen, Nederlanders, Denen en Noren. Voor zover zij lid waren van de hun Nationale Scouting Organisaties konden zij toetreden tot de Britse Rover Crews.

Toen kwam het moment waarop de Married Quarters en de scholen gereed waren en de gehuwde officieren en onderofficieren hun gezinnen konden laten overkomen. (Dit gold overigens niet alleen voor Rheindahlen HQ maar voor alle Britse garnizoenen in de Britse Zone en West-Berlijn.) Zo ontstonden her en der in de Britse Zone en West-Berlijn Scouting en Guiding groepen. De organisatie was gelijk aan die in het thuisland. De groepen werden samengevoegd tot Districten en het geheel tot een County (Gewest). Al snel kreeg de County een naam: British Scouts in Germany. Maar daar bleef het niet bij. Werd de Britse militaire Bezettingsmacht aanvankelijk afgebouwd door het ontstaan van de Koude Oorlog werd de NAVO opgericht op 4 april 1949. Dit hield in dat er weer meer Britse militairen naar Duitsland werden gezonden. Maar er werden er ook gelegerd in Noorwegen, Denemarken, Nederland, Luxemburg en België. Ook daar ontstonden Scoutinggroepen. In Brussel en Antwerpen waren sinds 1918 Britse groepen actief, die met het leger niets van doen hadden. In 1940 hadden de leden naar Engeland kunnen uitwijken, doch na 1945 werden ze weer opgericht. Ook deze werden nu opgenomen in de County. De aanwas was aanleiding de naam te wijzigen in:

British Scouts in Western Europe.

Bob Herbert (l) met John S. Wilson van het Boy Scout International Bureau

Overeenkomstig de Britse Spelregels had ieder district een bestuur en de BSWE een County bestuur. Dit laatste was gevestigd in het complex van Rheindahlen HQ. Maar de feitelijke uitvoerende leiding van BSWE was in handen van de Field Commissioner aangesteld door het Nationale Hoofdkwartier in Londen. De eerste was Bob Herbert, die ook in Rheindahlen zijn basis had. (Links op de foto met rechts zijn bezoeker John S. Wilson, director of

the Boy Scout International Bureau, London (BSIB) nu Wereldbureau te Genève.) Bob Herbert verzorgde o.a. de leiderstraining maar ook de Gilwelltraining. In de beginjaren beschikte hij hiertoe over weinig faciliteiten. Hij onderhield echter ook contacten met de NPV, de toenmalige Vereniging de Nederlandse Padvinders en hij

kreeg hiervan steun toen men hem het NPV-centrum Gilwell Ada's Hoeve in Ommen ter beschikking stelde.

Later kreeg BSWE een eigen Gilwellcentrum Gilrath op de RAF luchtmachtbasis Wildenrath, vlak over de grens bij Vlodrop en Herkenbosch. Op de basis stelde de RAF een H-vormige gebouwde barak ter beschikking.

BSWE County Badges.

Een County moest natuurlijk ook een County Badge hebben. De ontwerpen werden gebaseerd op het oorspronkelijke embleem van de 21st Army Group (zie pagina 1) dat later in gebruik werd genomen door BAOR.

(zie pagina 1) Op het eerste insigne werden

drie balken aangebracht: geel voor de welpen, groen voor de verkenners en rood voor de voortrekkers. Dat waren in die tijd de internationale kleuren voor deze onderdelen.

Ca 1952 werd het vervangen door een z.g. 'lintinsigne' met de woorden British Scouts Germany. In verband met de z.g. Koude Oorlog werd op 4 april 1949 de North Atlantic Treaty Organisation (NATO) opgericht en werden meer Britse, Amerikaanse, Franse, Canadese, Belgische en later ook Nederlandse militairen in West-Duitsland gelegerd.

Maar ook kwamen er Britten in Noorwegen, Denemarken, Nederland, België en Luxemburg. Hier ontstonden ook weer Britse Scoutinggroepen die ook vielen onder de Fieldcommissioner in Rheindahlen. Toen er weer nieuwe insignes gemaakt moesten worden kregen de lintinsignes de naam British Scouts Western Europe. In de loop der tijd verschenen zij in diverse formaten met brede of smalle schilden en tenslotte met de gele Pijlkop en een gele omranding. In 1988-1989 kwamen de communistische regimes in Oost-Europa ten val en werden de Westerse strijdmachten in West-Duitsland afgeslankt en verminderden ook het aantal BSWE groepen drastisch. Er bleven er enkele over maar de meerderheid bestond toen feitelijk meer uit Scouts van "burger" families die bv. werkzaam waren bij de Europese Unie in Brussel of Straatsburg, of elders waar veel Britten woonden. De County Badge werd toen gewijzigd met de Britse Vlag en de WOSM Wereldvlag samen op de Vlag van de Europese Unie.

Duitsers en de BSWE.

Bob Herbert werd aanvankelijk ook geconfronteerd met vele problemen. Sinds de Duitse capitulatie zaten de Duitsers op de puinhopen van hun verwoeste steden en dorpen. Hoewel ze tijdens de oorlog goed gevoed en gekleed waren kwam nu voor hen de slechte tijd: Een paar Hongerwinters. De Duitsers werden namelijk geacht zichzelf te voorzien van voedingsmiddelen etc. Maar daar alle spoorverbindingen waren verbroken en veel rollend spoomaterieel was verwoest en ook het wegtransport te kort aan wagens had viel het niet mee voedsel van het platteland naar de verwoeste steden te vervoeren. Er werd echt honger geleden. Vooral de kinderen waren het slachtoffer. Die hingen rond om de Britse basis in de hoop wat eten te kunnen krijgen. Uiteraard waren zij ook leiderloos want met de ineensstorting van het Nazi-regime waren ook de Hitler Jugend en de Bund Deutscher Mädel verdwenen. De BSWE scouts trokken hun aandacht. Ook waren er mannen en jongens die zich bij de Britten meldden en zeiden dat zij lid waren geweest van één van de vele de Duitse Pfadfinder Bünde die na de machtovername van de Nazi's in 1933 waren verboden en ontbonden, waarbij ze min of meer gedwongen werden tot toetreding tot de HJ. Ze wilden nu graag weer 'Pfadfinder' worden.

De Geallieerde Controleraad, die bezet Duitsland bestuurde, was zeer voorzichtig. Scouting en Guiding zag men weliswaar als goede middelen om de Duitse jeugd op democratische wijze te heropvoeden maar men wilde wel voorkomen dat voormalige Hitler Jugend leiders op deze wijze de kans zouden krijgen hun HJ systeem voort te zetten. In de Franse zone werd het wederoprichten van Scouting niet toegestaan. De Amerikanen waren wat makkelijker.

De commandant van de Britse Zone, Field marshal Montgomery, vond het wel goed als het zou gebeuren onder leiding van Britse Scoutleiders. De Wereldorganisatie, het Boy Scouts International Bureau, voelde hier niet voor. Gevolg was dat het niet werd toegestaan Duitse Scoutinggroepen op te richten. Maar dit hield de Duitse jongens niet tegen en al spoedig waren er weer Duitse padvindders actief en om rare dingen te voorkomen ging men, onder leiding van Bob Herbert, zich toch maar met die groepjes bemoeien.

De talen waren ook een probleem. Bob Herbert benaderde de Nederlandse organisaties maar gezien de ervaringen opgedaan met de Duitsers tijdens de bezettingsjaren 1940-1945 was er niet veel belangstelling. Maar Bob Herbert had ervaring met Nederlandse en Belgische Scouts die zowel Engels als Duits spraken en op de diverse Britse basis werkzaam of gelegerd waren. Ze werden door hem ingeschakeld. Oogluikend werden de Duitse Pfadfinder toegelaten en in hun vrije tijd hielden Bob Herbert en zijn assistenten er een oogje op. Tenslotte gaf het bestuur van de Britse Zone toch toestemming tot de wederoprichting van het Duitse Scouting mits de leiders grondig gescreend werden zodat geen oud-HJ leiders een kans zouden krijgen.

Nederlanders en de BSWE.

Een nadeel van BSWE was dat de militaire onderdelen veel werden overgeplaatst naar andere bases op de Britse Eilanden of elders in de wereld. Dan verhuisden ook de gezinnen dus de leiders, de verkenners en de welpen en liepen de groepen geheel of gedeeltelijk leeg. Ze werden dan wel weer vervangen door nieuwkomers, leiders zowel als jongens, maar een continuïteit was wel even verbroken.

De BSWE districten grenzende aan de Nederlandse grens dachten een oplossing te vinden. Er waren genoeg, vlak bij de grens wonende Nederlandse voortrekkers en jonge leiders die graag hun diensten aanboden. Maar in de begin jaren diende iedereen, die Bezet Duitsland wilde bezoeken, daartoe in het bezit te zijn van een 'permit' van de Geallieerde Controleraad die Duitsland bestuurde. Dankzij de invloed van Bob Herbert viel dit te regelen. Tot de Amerikaanse, Franse en Britse Zones werden samengevoegd en op 23/24 mei 1949 de Duitse Bondsrepubliek ontstond. En zelfs toen moest men aanvankelijk een Duits visum aanvragen.

Enkelen gelukte het dan een doorlopende 'permit' te krijgen om op de fiets de grens te overschrijden en de militaire basis te betreden. Dit heeft echter niet lang geduurd want zowel de leiding van de NPV als die van de VKJB/KV had ook een leiderstekort. Ze hielden die leiders graag aan de Nederlandse kant van de grens. Wat er daarna nog aan Nederlanders en Belgen betrokken waren bij de leiding van BSWE bestond uit daar gedetacheerde militairen of burgers die werkzaam waren op de diverse basis.

Overigens onderhield de leiding van BSWE goede contacten met de hoofdbureaus van de Nederlandse organisaties. Ook in de grensgebieden waren er veel contacten tussen de Britten, de Nederlanders en de Belgen. De laatsten hadden het bestuur over een klein deel van de Britse Zone, grenzend aan de Ardennen, waar Belgische militairen waren gelegerd en Belgische Scouts opereerden.

In 1950 hield het Nederlandse Scouting het eerste naoorlogse Nationale Kamp in Ommen. Groepen van de toen nog British Scouts Germany namen hieraan deel. Sommigen brachten een paar Duitse Pfadfinder mee. Er waren ook Duitsers die probeerden op eigen houtje naar Ommen te komen. Zij moesten daartoe een Nederlands visum aanvragen maar die werden in die tijd maar weinig verstrekt aan Duitsers. Bij de pogingen zonder visum de grens te overschrijden werden zij door de Koninklijke Marechaussee aangehouden en overgeleverd aan de Britse Militaire Politie. Deze schakelde Bob Herbert in, die ze dan wel weer vrij kreeg. Maar Ommen konden zij vergeten.

Er ontstonden ook persoonlijke vriendschappen tussen de Britse leiders in Duitsland en Nederlanders. Een opvolger van Bob Herbert was Harry Oliver. Hij was bevriend met o.a. een Amsterdams echtpaar. Toen dit in 1955 werd benoemd tot Kampleiding van het Buitencentrum te Velsen van het toenmalige NPV District Amsterdam kwam

Harry Oliver het terrein bekijken. Hij was zeer enthousiast en vond hij het buitengewoon geschikt voor het houden van BSWE zomerkampen. Verschillende BSWE troepen hielden er daarop hun zomerkampen en Harry Oliver kwam ze steeds bezoeken.

BSWE Gilrath House - Training Centre and Hostel.

Zoals reeds eerder vermeld kreeg BSWE een eigen Gilwelltrainingscentrum op de luchtmachtbasis RAF Wildenrath stelde de RAF een H-vormige barak ter beschikking van BSWE met toegang tot de Married Quarters. Hierin bevonden zich een grote keuken, twee slaapzalen met veldbedden, opslagruimten en een grote zaal voor bijeenkomsten en cursussen. In de omliggende bossen kon gekampeerd worden.

Tussen de leiding en de kampstaf, bestaande uit voortrekkers van het Amsterdamse Buitencentrum en de BSWE-leiding ontstonden nauwe banden. Zo mochten de leden van de kampstaf de BSWE County Badge dragen. Dankzij de goede contacten konden ook enkele Amsterdamse troepen van Gilrath gebruik maken. Zoals bv. de Amsterdamse Tyl Tyl groep voor Bijzondere Eisen hield in de barak haar eerste buitenlandse zomerkamp. Een enorme belevenis voor de jongens.

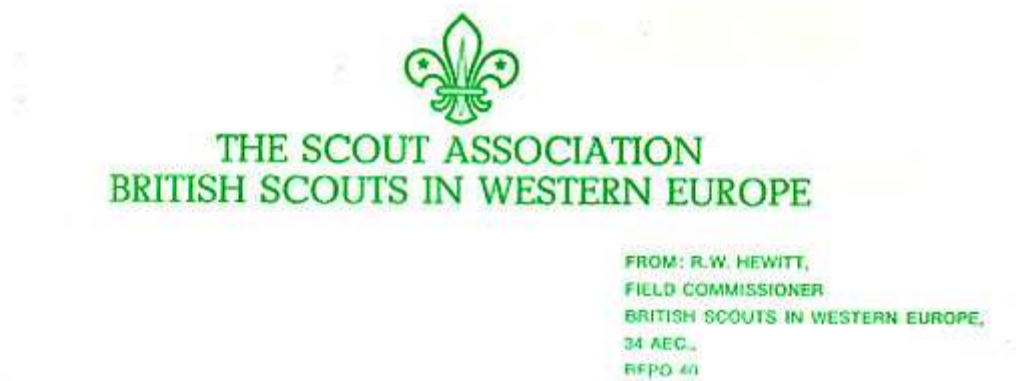
Na de val van de communistische regimes in Oost en Centraal Europa in 1988-1989 veranderde de situatie, doordat het Britse leger ook grotendeels uit West-Europa werd teruggetrokken. Zo veranderde ook British Scouts Western Europe van karakter. Er bleven nog enkele groepen bestaan maar de leden kwamen nu niet meer hoofdzakelijk uit gezinnen van militairen. De ouders waren werkzaam in West-Europa bv. bij instellingen als de Europese Unie en andere bedrijven in de havens van Antwerpen Amsterdam en Rotterdam of de steden waar internationale scholen gevestigd zijn.

Enkele BSWE districtsbadges uit de jaren 1953 - 1960

Naambandje van een plaatselijke groep.

Officieel BSWE briefpapier met BFPO (British Field Post Office) adres.

RAF Wildenrath en BSWE Gilrath House

De basis had twee ingangen. De hoofdingang tot het vliegveld in het dorp. De toegang tot de Married Quarters en Gilrath House lag ten noorden hiervan aan de Heinsberger Strasse (bij weg 221). In de bossen achter de 'Married Quarters' kon gekampeerd worden.

BOAR Headquarters

BOAR Headquarters werd ook Elizabeth Town genoemd en door de Duitsers Hauptquartier. De kantoren – waaronder dat van BSWE - bevonden zich ten Noorden van Wellington Road en ten Zuiden van het westelijke verlengde stuk van Queens Avenue, genaamd De Ruyter Road. (Zie ook de Van Tromp Road).

In de beginjaren, toen het geheel nog omringd was met prikkeldraad versperringen, waren er twee bewaakte toegangen. Eén toegang, aan de westelijke kant. Dülkener Strasse/Queens Avenue en een oostelijke ingang Hardler Strasse/ Queens Avenue. In het deel gemerkt Hauptquartier bevonden zich de flat gebouwen voor de 'singles' onder de officieren en onderofficieren evenals hoger burgerpersoneel (onderwijzers etc.) en ook van de BSWE Fieldcommissioner. Hier ook de restaurants voor hen. Ook voor tijdelijke bezoekers, bv. ook Scoutingleiders uit Engeland, Nederland en België etc., waren hier kamers.

In de 'Married Quarters' waren de scholen, de taxfree winkels, bioscopen en een theater. In de bossen ten zuiden hiervan de groepshuizen voor Scouting en Guiding evenals sportvelden. Ook mocht daar gekampeerd worden. Niet alleen door Scouts en Guides maar ook door bezoekende Britse familieleden.

© Piet J. Kroonenberg. Amsterdam, juli 2009.